

Transportministeriet

Jura
J.nr. 2021-3701
Ref. SIKJL
Den 13. januar 2022

Høring vedr. udkast til lovforslag om 3. Limfjordsforbindelse

Miljøministeriet sender hermed bemærkninger i anledning af høringsbrevet inkl. bilag af 3. december 2021. Det bemærkes, at Miljøministeriet sendte et brev om denne høring allerede den 10. januar 2022, som dette høringssvar altså supplerer og udbygger.

Bemærkninger til lovforslagets afgrænsning af projektet i forhold til råstofindvinding

Indledningsvist bemærkes, at projektbeskrivelsen i lovforslagets § 1 fremstår pga. bestemmelsens stk. 1, nr. 5, meget bred og uklar i forhold til hvilke aktiviteter og dispositioner, der omfattes af projektet og dermed lovforslagets anvendelsesområde. Den upræcise formulering af projektafgrænsning i stk. 1, nr. 5, betyder, at lovens projektbegreb ikke kan fastlægges på klar og entydig vis. En præcis og klar projektafgrænsning er af væsentlig betydning for fortolkning af lovforslagets øvrige bestemmelser og for afklaring af lovforslagets rækkevidde. Projektafgrænsningen har tillige betydning for hvilke aktiviteter, der skal omfattes af projektets VVM-redegørelse.

I forhold til spørgsmålet om indvinding af råstoffer til brug for projektet skaber § 1, stk. 1, nr. 5, usikkerhed om, hvorvidt råstofindvindingsprojekter uden for selve anlægsprojektets område skal anses for en del af det samlede projekt i anlægslovens forstand eller, om råstofindvindingen falder uden for lovforslagets projektbegreb, og i stedet skal anses for et selvstændigt projekt, der afledes af anlægsprojektet.

I bemærkningerne til § 1 (lovforslaget s. 93) henvises til, at ”Transportministeren bemyndiges samtidig til at foretage de dispositioner, som er nødvendige med henblik på gennemførelsen af det samlede anlægsprojekt (...) Bestemmelsen udgør hjemlen til at foretage de dispositioner, som er nødvendige med henblik på gennemførelsen af det samlede anlægsprojekt, herunder bl.a. ekspropriation, anlæg og omlægning af veje og broer, arbejder på søterritoriet og nødvendige ledningsarbejder. Bestemmelsen medfører ikke i sig selv, at de omtalte anlæg og dispositioner kan udføres uden nødvendige godkendelser, tilladelser eller dispensationer i henhold til af anden lovgivning, med mindre anden lovgivning er fraveget, jf. lovforslagets § 5.”

Det bemærkes, at de opregnede dispositioner ikke er udtømmende, og at ordlyden derfor ikke klart angiver hvilke dispositioner, der omfattes af projektbegrebet.

Ordlyden af og bemærkningerne til lovforslagets øvrige bestemmelser sammenholdt med indholdet af VVM-vurderingen indikerer imidlertid, at det ikke har været Transportministeriets hensigt at anse råstofindvindingen som en del af selve anlægsprojektet:

I lovforslagets § 2 fastlægges, at "Anlægsprojektet skal gennemføres inden for rammerne af de udførte vurderinger af projektets påvirkninger på miljøet, jf. dog § 3." Hertil bemærkes det, at råstofindvinding til brug for anlæg af en 3. Limfjordsforbindelse ikke er behandlet i den oprindelige VVM-redegørelse eller i den senere VVM-opdatering af Egholm-linjeføringen.

I lovforslagets § 5 opregnes en række hjemler for godkendelser og dispositioner, som fraviges med lovforslaget. Heri indgår ikke tilladelser til råstofindvinding til brug for projektet.

Endvidere skal nævnes, at Vejdirektoratet på side 59 i høringsnotat om den offentlige høring af VVM-undersøgelsen for Egholm-linje på spørgsmål om vurderingen af påvirkning fra råstofindvinding til projektet svarer, at "I miljøkonsekvensrapporten kapitel 24, er det beskrevet hvilke råstofgrave, der ligger i nærheden af projektet. Her er vist et kort med placeringen af nuværende råstofgrave samt interesseområder, som kan være fremtidige råstofgrave. Vejdirektoratet har ikke mulighed for at fastlægge hverken hvilken råstofgrav eller hvilken rute en entreprenør vælger at benytte for lastbiltransporter til og fra projektområdet."

På det grundlag må det antages, at råstofindvinding til brug for anlæg af en 3. Limfjordsforbindelse ikke er en del af anlægslovens projektbegreb. Det betyder ligeledes, at det må antages, at fravigelse af dispensationskrav efter naturbeskyttelseslovens § 50, § 65, stk. 1 og 2, og § 65 b, stk. 1, ikke gælder i forbindelse med en tilladelse fra regionen til råstofindvinding til brug for projektet i tilfælde af, at der skal etableres et nyt graveområde med henblik på at forsyne anlægsprojektet med råstoffer.

Disse forhold fremgår imidlertid ikke klart af lovforslaget, og bør derfor præciseres i selve lovteksten eller – som minimum – i forslagets bemærkninger. Såfremt de her nævnte antagelser ikke er korrekte, men at det derimod er hensigten, at råstofindvinding til brug for projektet skal anses for omfattet af projektbegrebet, jf. § 1, skal det bemærkes, at råstofindvinding og påvirkningerne heraf skal være omfattet af VVM-redegørelsen.

Bemærkninger til overvejelser om nyttiggørelse af opgravet havbundssediment

Det bemærkes, at det i VVM-redegørelsen er oplyst, at opgravet havsediment skal deponeres, da materialet ikke er egnet til nyttiggørelse eller klappning. Det bør dog ud fra ressourcebetragtninger fremgå af kravene til gennemførelsen af projektet, at entreprenøren inden deponering skal undersøge mulighederne for nyttiggørelse af materialet.

Bemærkninger til forslag til afskæring af klageadgang for afgørelsen truffet efter råstofloven

I lovforslagets § 6, stk. 1, fastlægges, at afgørelser vedrørende anlægsprojektet truffet efter en række love, herunder lov om råstoffer, ikke kan påklages til anden myndighed. Ifølge ordlyden indebærer bestemmelsen således, at der ikke vil være adgang til at klage over en afgørelse om tilladelse til råstofindvinding til brug for anlægsprojektet. Lovforslaget præciserer ikke nærmere i forhold til hvilke hjemmelsbestemmelser i råstofloven klageadgangen er afskåret. Som bestemmelsen er formuleret omfattes således både tilladelse til landbaseret råstofindvinding meddelt af regionen, havbaseret råstofindvinding meddelt af Miljøstyrelsen¹ og tilladelse til nyttiggørelse af opgravet havsediment, som ligeledes meddeles af Miljøstyrelsen.

Det må antages, at da nyttiggørelse af havsediment og marin råstofindvinding ikke er behandlet i VVM-redegørelsen eller lovforslaget, tager forslaget om afskæring af klageadgang sigte på den situation, at der søges om etablering af nye graveområder på land med henblik på at forsyne anlægsprojektet. Dette bør præciseres i bestemmelsen.

Til forslaget om afskæring af klageadgang skal det bemærkes, at VVM-rapporten henviser til en række nuværende råstofgrave samt interesseområder, som kan være fremtidige råstofgrave, men at det i øvrigt ikke er muligt at fastlægge hvilke områder, der vil skulle forsyne projektet med råstoffer. Hverken VVM-undersøgelsen eller lovforslaget indeholder nærmere overvejelser om påvirkningen af miljø- og nabointeresser.

Tilladelse til etablering af råstofgrave indebærer, at der skal foretages en række vurderinger af påvirkninger af miljøet og andre interesser i området, ligesom en råstofstilladelse kan forudsætte kommunens tilladelser og dispensationer efter anden lovgivning. Dertil kommer, at etablering af nye graveområder potentielt kan medføre betydelig påvirkning og gener for de umiddelbare naboer og lokalområdet i øvrigt. I lovforslagets afsnit 9.18.2 "Konsekvenser i anlægsfasen" redegøres der for, at der ikke forventes problemer i forhold til at sikre råstofforsyningen. Det oplyses bl.a., at der kan genbruges projektjord, og i VVM-rapporten peges der på

¹ Det antages i øvrigt, at det er vurderet, at råstofindvinding på havet til brug for projektet ikke er relevant.

flere muligheder i regionen for at skaffe råstoffer, herunder fra eksisterende råstofgrave.

Bemærkninger vedr. naturbeskyttelse

Miljøministeriet bemærker, at der i lovforslagets bemærkninger s. 28 bør henvises til den gældende lovbekendtgørelse af naturbeskyttelsesloven.

Implementeringsnotens henvisning til fuglebeskyttelsesdirektivet tager ikke højde for, at fuglebeskyttelsesdirektivet har været ændret flere gange, så der bør stå: ”som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning...”

I relation til implementeringsnoten bør det fremgå klart af bemærkningerne, hvilke dele af naturdirektiverne, som implementeres direkte ved anlægsloven, og hvordan de er implementeret (Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, habitatdirektivets artikel 12, fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5? eller kun HD artikel 6, stk. 3, som også gælder for fuglebeskyttelsesområder?).

Husk at loven skal notificeres i MNE-databasen som en retsakt, der implementerer naturdirektiverne, jf. implementeringsnoten.

Ad § 5 bemærkes, at det bør fremgå klart af bemærkningerne, om der alene er tale om fravigelse af myndighedskompetencen og overførsel til anlægsmyndigheden (Vejdirektoratet), eller om der også er tale om fravigelse i forhold til beskyttelsesniveau og praksis, og hvordan det i øvrigt sikres, at gældende praksis for fravigelse efter naturbeskyttelsesloven overholdes. Der står flere steder, at bestemmelsen i § 5 ikke har betydning for det beskyttelsesniveau, som normalt vil blive varetaget gennem de fravegne bestemmelser, idet hensynene varetages af Vejdirektoratet, som skal overholde anlægsloven og de retningslinjer, der fremgår af lovforslagets bemærkninger, samt rammerne i de miljømæssige undersøgelser. Der står også, at disse rammer samlet sikrer varetagelse af de hensyn, som normalt ville blive varetaget gennem de fravegne bestemmelser, og at administrative tilladelser ikke vil bidrage til et øget beskyttelsesniveau. Da det ikke fremgår af bemærkningerne, hvilket beskyttelsesniveau der er, og hvilke hensyn der normalt varetages, hvordan kan det så varetage disse hensyn? Formålet med de administrative tilladelser er normalt at sikre et beskyttelsesniveau, som i visse tilfælde har direktivophæng, ikke nødvendigvis at øge beskyttelsesniveauet, men hvordan sikres det, at beskyttelsesniveauet ikke forringes, og at eventuelle bagvedliggende direktivforpligtelser ikke overtrædes? Flere af bestemmelserne i NBL implementerer dele af naturdirektiverne og skal administreres inden for direktivernes rammer, hvilket ikke synes at fremgå.

Det er uklart, hvad forskellen mellem § 5, stk. 1, (kræver ikke tilladelse) og § 5, stk. 2, (finder ikke anvendelse) er.

Miljøministeriet noterer sig, at lovforslagets § 5, stk. 1, bl.a. generelt fraviger de almindelige krav om dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 1, og 2, herunder vedr. bygge- og beskyttelseslinjer og § 3-natur. Bestemmelsen fraviger endvidere bl.a. kravet om dispensation fra fredningsnævnet fra en foreslået eller fastsat fredning. Miljøministeriet bemærker hertil, at det bør overvejes at redegøre

mere konkret for, hvilke § 3-områder, bygge- eller beskyttelseslinjer, fredninger etc. anlægsarbejdet konkret vil påvirke, og som derfor nødvendiggør fravigelsen af reglerne, samt hvordan hensynene bag sikres. Dette fremgår ikke klart af lovforslaget.

Det er uklart, hvad det betyder, at hensynene bag § 5, stk. 1 og 2, varetages, og hvordan de varetages. Det fremgår ikke tydeligt af de specielle bemærkninger, som blot henviser til "at Vejdirektoratet som anlægsmyndighed skal overholde anlægsloven og de retningslinjer, der fremgår af lovforslagets bemærkninger, samt rammerne i de miljømæssige undersøgelser, jf. bemærkningerne til stk. 1 og 2."

I afsnit 3.6.1 (gældende ret) står der, at "gennemgangen er ikke en udtømmende opregning af, hvilken lovgivning der finder anvendelse på projektet eller hvilke tilladelser eller dispensationer, der er nødvendige for projektets gennemførelse. I det omfang der med lovforslaget foreslås fravigelser af plan-, natur- eller miljølovgivningen, er gældende ret dog beskrevet."

Miljøministeriet bemærker, at det bør fremgå klart, hvilke regler der fraviges med lovforslaget, og hvilke der bare er nævnt, men som ikke fraviges, fx nævnes naturbeskyttelseslovens § 20 uden at det fremgår, at denne bestemmelse fraviges.

Gældende ret ift. Natura 2000-områder og artsbeskyttelsen er ikke beskrevet under afsnit 3.6.1 om gældende ret. Der bør være en beskrivelse af beskyttelsen af Natura 2000-områder (som minimum artikel 6, stk. 3) og af beskyttelsen af arter og deres levesteder (habitatdirektivets artikel 12, fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5, naturbeskyttelseslovens § 29 a, jagtlovens § 6 a og artsfredningsbekendtgørelsen samt de regler om artsbeskyttelse, som normalt er fastsat i sektorlovgivningen, jf. fx habitatbekendtgørelsens §§ 10 og 11.)

Se fx Forslag til Lov om projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen, almindelige bemærkninger afsnit 3.3:
https://www.ft.dk/ripdf/samling/2021/Lovforslag/L29/2021_L29_som_fremsat.pdf

Beskrivelsen under afsnit 10 om forholdet til EU-retten i afsnit 10.2 Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektivet indeholder dele heraf, men det bør fremgå tydeligere under beskrivelsen af gældende ret og overvejelser om den foreslåede ordning, at lovforslaget udgør godkendelsen af projektet i forhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, og bemærkningerne udgør det faglige grundlag og begrundelserne for godkendelsen.

Se fx Høvsøre lovforslaget:
https://www.ft.dk/ripdf/samling/2017/lovforslag/l198/2017_l198_som_fremsat.pdf

Det samme gør sig gældende for artsbeskyttelsen, som ikke er fyldestgørende beskrevet under afsnit 10.2., og hvor det ikke klart fremgår, om vurderingen er foretaget på grundlag af de nævnte nationale regler eller direkte i medfør af direktivet, og hvor det er uklart, om der sker en fravigelse, jf. sætningen: "Habitatdirektivets artikel 12 og fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5 er gennemført

i dansk ret ved en række bestemmelser, herunder det generelle forbud i naturbeskyttelseslovens § 29 a og jagt og vildtforvaltningslovens §§ 6 a og 7, som ikke fraviges ved dette lovforslag. ” Implementerer lovforslaget fuglebeskyttelsesdirektivet og i givet fald hvor og hvordan, eller er det de nationale regler, der gælder?

Artsbeskyttelsen er ikke kun gennemført ved de angivne bestemmelser, og det er ikke muligt ud fra lovforslaget at afgøre, om det er korrekt, at projektet kan gennemføres inden for rammerne af gældende ret og direktivforpligtelser, jf. sætningen ”På baggrund af de forudsatte afværgeforanstaltninger er det vurderingen, at gennemførelsen af anlægsprojektet kan ske inden for rammerne af naturbeskyttelseslovens §§ 29 a og 30, herunder artsfredningsbekendtgørelsen, § 6 a, stk. 1 og 2, og § 7 i lov om jagt og vildtforvaltning, der gennemfører artsbeskyttelsen i EU's fuglebeskyttelsesdirektiv artikel 5 og habitatdirektivets artikel 12.”

Er det en afgørelse efter de angivne bestemmelser? Jagt og vildtforvaltningsloven omtales ikke konsekvent som enten jagtloven, som angivet indledningsvist, eller jagt og vildtforvaltningsloven.

Bemærkninger vedr. støjbelastning

I afsnit 9.5 bør antallet af støjbelastede boliger i driftsfasen som følge af projektet beskrives ligesom reduktionen af antal støjbelastede boliger som følge af de anførte afværgeforanstaltninger. Desuden bør det beskrives hvor høje støjbelastninger, der kan blive tale om, evt. som antal støjbelastede boliger opgjort i 5 dB intervaller. I det omfang tallene ikke kan opgøres eksakt, idet de støjdæmpende foranstaltninger først detailprojekteres på et senere tidspunkt, bør antallet af boliger anføres i størrelsesordener eller intervaller.

I det sammenfattende skema i afsnit 11 er der som positiv konsekvens anført færre udgifter til sygehuse pga. færre trafikuheld. I den forbindelse bør der som negativ konsekvens tillige anføres øgede udgifter til sundhedsvæsenet pga. helbredseffekter som følge af forøget støjbelastning.

Bemærkninger vedr. overdragelse af beføjelser i henhold til vandløbsloven

Lovforslagets § 6, stk. 3, vil kunne bemyndige transportministeren med kommunalbestyrelsernes beføjelser efter bl.a. vandløbsloven. Transportministerens administration af vandløbsloven skal være i overensstemmelse med vandløbslovens formål i § 1, stk. 1 og 2, om sikring af afledning af vand og hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, der gælder efter anden lovgivning. Det vil bl.a. sige lov om vandplanlægning med tilhørende bekendtgørelser om henholdsvis mål og indsatsprogrammer, som er en implementering af vandrammedirektivet.

Bemærkninger vedr. mål efter vandrammedirektivet og havstrategidirektivet

I afsnit 9.15 hæfter Miljøministeriet sig ved brugen af udtrykket ”god miljøtilstand” på s. 70-72 i beskrivelsen af de målsatte vandområder. Vandrammedirektivet forpligter medlemsstaterne til at sikre, at alle overfladevandområder opnår god økologisk og god kemisk tilstand og alle grundvandsforekomster god kvantitativ og god kemisk tilstand. God tilstand er nået for overfladevand, når både den økologiske tilstand og den kemiske tilstand i det mindste er god. God tilstand er nået for grundvand, når både den kvantitative og den kemiske tilstand i det mindste er god. Havstrategidirektivets mål om god miljøtilstand supplerer vandrammedirektivets mål om god tilstand således at begge mål skal være opfyldt, der hvor direktiverne har samme anvendelsesområde, f.eks. den kystnære del af havet.

Det fremgår af forslaget afsnit 10.4 om Vandrammedirektivet på s. 89, at der umiddelbart ikke synes at være nogle væsentlige konflikter vedrørende vandløb, omfattet af vandplanlægningen, på strækningen, og at dette vil afklares og håndteres i nødvendigt omfang endeligt ved detailprojekteringen.

Bemærkning vedr. detailprojekteringen ift. vandrammedirektivet

Miljøministeriet bemærker, at detailprojekteringen kun kan udføres under hensyntagen til vandrammedirektivets krav om forebyggelse af forringelse af vandtilstanden og sikring af opfyldelse af fastsatte miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

For så vidt angår alle faser i anlægsprojektet bemærkes, at involverede myndigheders administration af lovgivning ikke må føre til forringelse af overfladevandområder og grundvandsforekomster og det skal sikres, at opfyldelse af de miljømål, som gælder, ikke forhindres.

Den relevante gennemførelse af vandrammedirektivet findes i § 4 i bekendtgørelse nr. 448 af 11. april 2019 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og § 7 i bekendtgørelse nr. 449 af 11. april 2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, hvorefter det, under en række skærpede betingelser, kan undlades at gennemføre eventuelle foranstaltninger fastlagt for det konkrete vandområde og/eller fravige miljømålet:

- Fravigelsen skal skyldes ændringer af et overfladevandområdes fysiske karakteristika eller ændringer i en grundvandsforekomsts niveau,
- Den skadelige indvirkning på vandforekomstens tilstand skal mindskes mest muligt,
- Ændringerne skal være begrundet i væsentlig samfundsinteresser, og
- Der må ikke være alternativer, som er en miljømæssigt væsentlig bedre løsning.

Fravigelse kræver konkret tilladelse fra den kompetente myndighed.

Overordnede bemærkninger vedr. vandmiljø og vandplanlægning

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at projektet, omfattet af det foreliggende udkast til forslag til lov om anlæg af en 3. Limfjordsforbindelse, skal være i overensstemmelse med gældende vandplanlægning efter lov om vandplanlægning med tilhørende bekendtgørelser og gældende havstrategi efter lov om havstrategi.

Miljøstyrelsen har med ovenstående forbehold umiddelbart noteret følgende:

- Vandområde 235 er i ikke god kemisk tilstand pga. overskridelser af miljøkvalitetskrav for miljøfarlige forurenende stoffer i både biota (BDE, bly og kviksølv) og sediment (nonylphenoler). Fsva. nonylphenoler fremgår der ikke umiddelbart – hverken i det fremsendte materiale eller i den tilgængelige MKR på Vejdirektoratets hjemmeside – en vurdering af potentielle påvirkninger fra sedimentspredning ved anlægsarbejdet.
- Det vej- og regnvand, som ledes til recipient, kan også indeholde nonylphenoler, hvorfor begrænsning af tilførsel af nonylphenoler i driftsfasen også bør inkluderes i vurdering af projektets overensstemmelse med vandplanlægningen, herunder forbuddet mod forringelse af målsatte vandområders tilstand og mulighed for at opnå og/eller fastholde målopfyldelse i indsatsbekendtgørelsens § 8.
- Tilstandsvurderinger for kystvande og grundvand er senest fastlagt og offentliggjort i juli 2021 (<https://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv3tilstand2021>). Tilstandsvurderingerne angiver oplysninger vedr. økologisk og kemisk tilstand, blandt andet for miljøfarlige forurenende stoffer i kystvande, samt miljømål.
- Beskrivelse og vurdering af projektets konsekvenser for vandplanlægningen for berørte målsatte vandforekomster og havstrategien for de berørte havområder i udkastet til lovforslag fremstår på baggrund af ovenstående som værende ufuldstændige.

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at afsnit 3.6 i de almindelige bemærkninger i udkast til lovforslag helt mangler beskrivelse af lov om havstrategi.

Bemærkninger vedr. kystbeskyttelse

Kystdirektoratet skal overordnede bemærke, at det i forbindelse med anlægsloven bør overvejes, om der er behov for at kystbeskyttelseslovens § 3 også er omfattet. Det fremgår således af udkastet, at der skal foretages ændringen i eksisterende kystbeskyttelse.

Endvidere gør Kystdirektoratet opmærksom på, at det bør overvejes, om reglerne om strandbeskyttelse i naturbeskyttelseslovens § 15 også bør være omfattet. Af det

fremsendte materiale fremgår det ikke tydeligt, hvilket anlægsarbejde der skal udføres inden for strandbeskyttelseslinjen, men dette kan med fordel afklares.

Det skal endvidere bemærkes, at der i høringssvaret ikke er foretaget vurderinger af de tekniske løsninger, da det ikke klart fremgår af det fremsendte materiale, hvordan anlægsarbejdet skal etableres og udføres.

Generel bemærkning fra Miljøstyrelsen

Udkast til lovforslag for anlæg af 3. Limfjordsforbindelse er baseret på en gennemgribende opdatering af tidligere miljøvurderinger af en Limfjordsforbindelse i henholdsvis 2011 og 2014. Denne opdaterede miljøvurdering for en 3. Limfjordsforbindelse er et vigtigt grundlag for forslaget til anlægslov for en 3. Limfjordsforbindelse.

Den nu foreliggende miljøkonsekvensrapport (MKR) for 3. Limfjordsforbindelse var i offentlig høring (som debatoplæg) på Høringsportalen i marts-april 2021. MKR blev ikke sendt i høring hos Miljøstyrelsen (MST). Det er umiddelbart MST's vurdering, at MST er "berørt myndighed" i forhold til miljøvurdering af projektet, og at MST i den forbindelse burde have været hørt.

Det bemærkes i forlængelse af ovenstående, at høringsperioden for udkastet til forslag til anlægslov har været ganske kort. Dette indebærer, at det ikke har været muligt at vurdere, om grundlaget for vurderinger i MKR er tilstrækkeligt, om vurderingerne er rigtige – eller om vurderinger og konklusioner i MKR er korrekt gengivet i det fremsendte udkast til anlægslov.

Miljøministeriet skal bemærke, at der er igangsat dialog med Transportministeriet om ovennævnte miljøvurderinger med henblik på at sikre relevant miljøfaglig kvalificering af disse inden lovforslagets behandling i Folketinget.

Med venlig hilsen

Simon Kjølby Larsen
Chefkonsulent

Miljøstyrelsens overordnede bemærkninger til 3. Limfjordsforbindelse vedr. naturbeskyttelsesdirektiverne

MST bemærker indledningsvist, at MST ikke har haft miljøkonsekvensrapporten for 3. Limfjordsforbindelse i høring tidligere i forløbet og at høringsperioden for udkastet til forslag til anlægslov, set i den sammenhæng, har været ganske kort. Dette indebærer, at det ikke har været muligt fuldt ud at vurdere, om grundlaget for vurderinger i MKR er tilstrækkeligt, om vurderingerne er fagligt korrekte – eller om vurderinger og konklusioner i MKR er korrekt gengivet i det fremsendte udkast til anlægslov. MST kan altså ikke i tilbundsående omfang (jf. nedenfor anførte bemærkninger), kommentere og vurdere beskrivelserne af de miljømæssige konsekvenser og af projektets overensstemmelse med gældende lovgivning og praksis på naturområdet, jf. habitatbekendtgørelsen, artsfredningsbekendtgørelsen, naturbeskyttelsesloven m.fl.

MST har med ovenstående forbehold umiddelbart noteret følgende:

Væsentlighedsvurdering:

- Der er tre fugle på udpegningsgrundlaget, som er ikke omfattet af vurderingen (s. 14/33). Det drejer sig om fiskeørn, blå kærhøg og dværgterne.
- MST vurderer, at en væsentlighedsvurdering ikke er tilstrækkelig, men at der bør laves en Natura 2000-konsekvensvurdering for følgende forhold:

- 1) Det fremgår af væsentlighedsvurderingen, at gravearbejdet i Limfjorden syd for Egholm vil finde sted i perioden november til marts, da det vurderes at frigivelsen af næringsstoffer i forårs- og sommerperioden kan medfører opblomstring af fytoplankton (s. 44/33). Væsentlighedsvurderingen beskriver dette som en projektforsudsætning. Med udgangspunkt i den eksisterende praksis omkring væsentlighedsvurderinger, er der efter Miljøstyrelsens opfattelse tale om en aktivitet, der har karakter af en afværgeforanstaltning, og at der derfor bør laves en fuld konsekvensvurdering.
- 2) Odder er på udpegningsgrundlag i N15 (omfatter vestlig del af Egholm). At der anlægges faunapassager under motorvejen på den østlige del af Egholm for at sikre, at Odder kan krydse vejen, anser MST for at være en afværgeforanstaltning.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i afgørelse vedr. Vesterhav Syd Havmøllepark landanlæg præciseret følgende: "Selve det forhold, at der i forbindelse med en væsentlighedsvurdering tages hensyn til foranstaltninger med henblik på at undgå eller reducere et projekts skadelige virkninger på et Natura 2000-område, forudsætter således, at en væsentlig påvirkning af lokaliteten må anses for sandsynlig, og dermed, at der skal foretages en fuld konsekvensvurdering." (<https://mfkn.naevneneshus.dk/afgoerelse/6bae6eb4-2be0-4319-a6d2-bfcdbagea2c3?highlight=vesterhav%20syd>)

Miljøkonsekvensrapport, bilag IV-arter

- Ifølge rapporten planlægges der yderligere undersøgelser af yngle- og rastesteder for odder og flagermus. Det, at undersøgelserne ikke er foretaget på forhånd, gør det svært at vurdere om det kan afvises, at projektet vil skade yngle-/rastesteder for flagermus og odder. Det gør det ligeledes svært at vurdere om der på nuværende tidspunkt er foretaget de nødvendige besigtigelser og vurderinger, eller om nogle af disse kan udskydes.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i afgørelse vedr. Baltic Pipe-projektet bemærket, "...at habitatvejledningens omtale af muligheden for at udskyde en vurdering forudsætter, at bilag IV-hensynet varetages i forbindelse med efterfølgende tilladelser." (<https://mfkn.naevneneshus.dk/afgoerelse/8027f331-6db4-4b88-9876-e7e4767c19e9>)

Herved kompenseres for tab af yngle- og rastesteder på længere sigt.

MST gør opmærksom på, at projekters indgriben i beskyttede arters økologiske funktionalitet, somme tider kan imødekommes ved brug af afværgeforanstaltninger. Det forudsætter dog, at erstatningsbiotopen er etableret og fungerende forud for, at det eksisterende yngle- og rastested nedlægges. Denne forudsætning ses ikke imødekommet ved udpegning af veterantræer, der på sigt vil udvikle sig til potentielle yngle-/rastesteder. Se afsnit 2.3.4.d i Vejledning om streng beskyttelse af dyrearter af fællesskabsbetydning i henhold til habitatdirektivet for uddybning - [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=PI_COM:C\(2021\)7301&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=PI_COM:C(2021)7301&from=EN).

Afslutningsvist understreger MST, at ovenstående identificerede problemstillinger er med forbehold for, at en nærmere gennemgang af miljøkonsekvensrapporten vil kunne identificere yderligere problemstillinger, der skal adresseres.

Dato: 09-02-2022

Supplerende bemærkninger til udkast til forslag til anlægslov for 3. Limfjordsforbindelse fra Hav- og Vandmiljø

Miljøstyrelsens(MST) enhed for Hav- og Vandmiljø (HOV) bidrog primo januar 2022 til foreløbige bemærkninger fra MST til udkast til lovforslaget for anlæg af den 3. Limfjordforbindelse, enhedens bemærkninger er gengivet i MSTs svar på Departementets bestilling af bemærkninger. MSTs svar af 7. januar 2022 er vedlagt.

De nu vedlagte bemærkninger fra HOV er baseret på en gennemgang af den (delvist) opdaterede miljøkonsekvensrapport for 3. Limfjordsforbindelse, der var i offentlig, men ikke myndighedshøring, marts-april 2021. HOVs gennemgang af MKR har haft til formål at afklare, om der i MKR for projektet af 3. Limfjordsforbindelse er redegjort for vurderinger af projektets forenelighed med vandplanlægningen og havstrategien, og om disse vurderinger er valide. HOV har endvidere påset, om projektet vil være i konflikt med overvågningsprogrammet NOVANA eller overvågningsprogrammet for havstrategidirektivet.

Særligt om MKR for projektet 3. Limfjordsforbindelse

Ved vurdering af en MKR og udkast til MKR for projekter er Hav og Vandmiljøs grundlag følgende:

Lov om vandplanlægning (lovbekendtgørelse 126 af 26/01/2017) med tilhørende bekendtgørelser fastsætter bl.a. miljømål og indsatsprogrammer med henblik på at forebygge forringelse af og opnå god tilstand for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Det følger af § 8 i bekendtgørelse nr. 449 af 11. april 2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (indsatsbekendtgørelsen), at offentlige myndigheder ikke må træffe afgørelser, hvis afgørelsen kan medføre at aktuel tilstand forringes, eller at fastlagte miljømål ikke kan opnås for målsatte overfladevandområder eller grundvandsforekomster.

Lov om havstrategi (lovbekendtgørelse 1161 af 25/11/2019) fastsætter bl.a. miljømål og indsatsprogrammer med henblik på at opnå eller fastholde god miljøtilstand i havets økosystemer, og muliggøre en bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer. Det følger af havstrategilovens § 18, at offentlige myndigheder er bundet af de miljømål og indsatsprogrammer, der fastsættes i havstrategien.

Miljøkonsekvensrapporten (MKR) skal derfor redegøre for påvirkningen af målsatte overfladevandområder og grundvandsforekomster og af danske havområder i tilstrækkelig grad til, at miljømyndigheden og de berørte myndigheder kan vurdere, om grundlaget for vurderinger i MKR er tilstrækkeligt, om vurderingerne er rigtige.

Miljøkonsekvensrapporten skal bl.a. redegøre for:

de faktuelle og retlige forhold, der gælder for målsatte vandforekomster – overfladevandområder og grundvandforekomster, herunder miljømål, tilstand og indsats. Den direkte og indirekte påvirkning af de biologiske kvalitetselementer samt de understøttende fysisk-kemiske og hydromorfologiske kvalitetselementer skal inddrages i en sådan vurdering. Der henvises til kapitel 8 i Vejledning til

Bilag 1

bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter <https://mst.dk/media/133301/bilag-1-vejledning-4-juli-2017.pdf> og udkast til ny vejledning <https://mim.dk/media/225714/udkast-vejledning-til-indsatsprogram-vp3.pdf> samt udkast til vandområdeplaner (2021-2027) offentliggjort december 2021 <https://mim.dk/media/226716/vandomraadeplanerne-2021-2027.pdf> og Miljøgis for planerne <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3hoering2021>

- miljøtilstand i berørt havområde og påvirkning af havstrategiens deskriptorer 1-11. Der henvises til Danmarks Havstrategi II https://mim.dk/media/216857/hsii_foerste_del_-_endelig_udgave.pdf og til <https://mim.dk/natur/hav/>
- overensstemmelse med overvågningsprogrammet NOVANA og overvågningsprogrammet for havstrategidirektivet.

MST har ved gennemgang af MKR for 3. Limfjordforbindelse konstateret flere mangler og har over for Vejdirektoratet tilkendegivet, at de væsentligste mangler efter MSTs vurdering indebærer, at det vil være nødvendigt at udarbejde et tillæg/et supplement til den MKR, der var i høring februar-april 2021, og gennemføre en ny høring over dette tillæg. Der er i kommentarerne til udkastet til forslag til anlægsloven nedenfor henvist til en række af disse mangler.

Bemærkninger til udkast til lovforslag om anlæg af 3. Limfjordforbindelse

HOV kommenterer med det væsentlige forbehold, at en række vurderinger af forholdet til vandplanlægningen er ufuldstændige, hvilket indebærer, at vurderinger og konklusioner i lovforslagets bemærkninger for samme forhold på tilsvarende vis er ufuldstændige.

Udkast til lovforslag	Bemærkning	Initialer for medarbejder i HOV
Lovforslagets § 1, stk. 1, nr. 5, side 1 - og de specielle bemærkninger til § 1, side 92-93	Forslagets § 1 har følgende ordlyd: ” § 1. Transportministeren bemyndiges til at anlægge en ca. 20 km 4-sporet motorvej vest om Aalborg via Egholm med forbindelse til E45 Nordjyske Motorvej i syd og E39 Hirtshalsmotorvejen i nord, herunder at 1) anlægge en sænketunnel under Limfjordens sydlige løb, 2) anlægge lavbroer over Limfjordens nordlige løb (Nørredyb), 3) indvinde et areal af Limfjorden syd for Egholm 4) anlægge og omlægge lokale veje og stier, herunder en lokalvej med dertilhørende bro til Egholm og forlængelse af Mølholmsvej 5) foretage de dispositioner, som er nødvendige med henblik på gennemførelsen af anlægsprojektet for en 3. Limfjordsforbindelse.” Det er uklart, hvad nr. 5 dækker i forhold til nr. 1-4. Er det en opsamling for en sikkerheds skyld, som kan dække alt, eller er nr. 5 tænkt sådan, at nr. 5 overflødiggør nr. 1-4 og dækker en hvilken som helt disposition for at virkeliggøre projektet.	DBS

Bilag 1

	Det fremgår heller ikke tydeligt af de specielle bemærkninger, hvor der som eksempler på nødvendige dispositioner er angivet følgende: ”Bestemmelsen udgør hjemlen til at foretage de dispositioner, som er nødvendige med henblik på gennemførelsen af det samlede anlægsprojekt, herunder bl.a. ekspropriation, anlæg og omlægning af veje og broer, arbejder på søterritoriet og nødvendige ledningsarbejder mv.” Dvs bl.a. de dele af projektet, der er nævnt under § 1, nr. 1-4. Det foreslås, at § 1 præciseres, således at det tydeliggøres, hvad anlægsprojektets hovedelementer er, og at ”bestemmelsen om de ”nødvendige dispositioner” indeholder en henvisning til disse elementer, se eksempelvis § 1 i lov om Lynetteholm.	
Lovforslagets bestemmelser Kapitel 3, § 4, Side 2	Kapitel 3 har overskriften ”Varetagelse af naturhensyn” og § 4 følgende ordlyd: ” Ved gennemførelsen af anlægsprojektet nævnt i § 1 udfører anlægsmyndigheden afværgeforanstaltninger i henhold til den gennemførte miljøkonsekvensvurdering.” Men afværgeforanstaltninger fastsættes og gennemføres ikke alene for at varetage naturhensyn – og modsat, så skal naturhensyn også varetages af transportministeren efter § 5, stk. 3. Mao er overskriften ikke helt retvisende. Det foreslås, at § 4, bliver stk. 2 i § 2, hvorefter behovet for et særskilt kapitel til bestemmelsen også bortfalder.	DBS
Lovforslagets bestemmelser side 1-5	Der er ingen bestemmelse om delegation fra transportministeren til Vejdirektoratet. Der er ingen bestemmelser om tilsyn med og håndhævelse af overtrædelser af lovens bestemmelser og i den sammenhæng de krav og vilkår, der følger af de gennemførte vurderinger af konsekvenserne for miljø og natur.	DBS
Lovforslagets almindelige bemærkninger Afsnit 2. Lovforslagets baggrund	Det fremgår, at det følger af den politiske aftale om infrastruktur, at ”Vejdirektoratet i 2025 kan igangsætte detailprojektering og anlæg af den 20 km lange motorvej vest om Aalborg.” Dette kan medføre en særskilt problemstilling i forhold til vurderingerne af projektets overensstemmelse med vandplanlægningen.	DBS

side 14	Miljøkonsekvensrapporten for projektet er gennemført i 2019-20 – og suppleres forventeligt primo 2022, men den egentlige detailprojektering iværksættes først i 2025 og anlægsarbejdet begyndes efter det oplyste forventeligt først i 2028. Det indebærer, at vurderinger af tilstand og potentiale for målopfyldelse i forhold til fastsatte miljømål kan have ændret sig væsentligt, når detailprojektering henholdsvis anlægsarbejderne begyndes. Det bemærkes her, at der forventeligt vil blive offentliggjort nye vurderinger af målsatte overfladevandområders og grundvandforekomsters tilstand ultimo 2025 og 2026. Dette indebærer en situation, der kan sammenlignes med de kontinuitetsbrud, der nu er reguleret i hovedlovene på miljøområdet, og kan betyde, at det vil være nødvendigt at opdatere vurderingerne af påvirkningerne og overensstemmelse med vandplanlægningen i forbindelse med detailprojektering og ansøgninger om tilladelser efter f.eks. miljøbeskyttelsesloven og vandløbsloven. Dette forhold er ikke beskrevet, men bør beskrives i lovforslaget. Følgende kan inddrages til belysning af problemstillingen: Der er i miljøvurderingslovens § 39 følgende bestemmelse om kontinuitetsbrud: ”En afgørelse efter § 21 og en afgørelse om tilladelse efter § 25 bortfalder, hvis afgørelsen ikke er udnyttet, inden 3 år efter at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.” Med udgangspunkt i miljøvurderingslovens forarbejder er følgende anført i Karnov Kommentaren til bestemmelsen: ”Der indføres en generel forældelsesregel for ikke-udnyttede screeningsafgørelser om ikke VVM-pligt efter § 21 og VVM-tilladelser efter § 25. Bestemmelsen svarer til den 3-årige forældelsesregel i planlovens § 56, stk. 1, for landbaserede anlæg. Det betyder, at en screeningsafgørelse og en VVM-tilladelse forældes, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, eller hvis tilladelsen ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år (kontinuitetsbrud). Efter udløbet af de 3 år må bygherren altså i givet fald indgive en ny ansøgning. Kravet om, at screeningsafgørelsen eller VVM tilladelsen skal være udnyttet, indebærer, at den fysiske udnyttelse skal være påbegyndt inden fristens udløb og derefter fortsat i et sædvanligt tempo, hvilket svarer til praksis på planlovens område. Afgørelser efter anden lovgivning, som i henhold til regler fastsat med hjemmel i § 15, erstatter en tilladelse efter § 25, og som giver tilladelse til at etablere, ændre eller udvide det konkrete projekt, forældes efter reglerne i denne lovgivning. Forældelsesreglen gælder ikke for afgørelser vedrørende planer og programmer”	
-----------------------	---	--

Bilag 1

	Miljøvurderingslovens regler om kontinuitetsbrud svarer til regler herom i miljøbeskyttelsesloven og naturbeskyttelsesloven. Husdyrbrugloven har en variant – 6 år efter meddelelse, men 3 år, hvis der er driftsophør. Af forarbejderne til denne bestemmelse (LFF nr. 114, 2016-17) fremgår, at man for at imødekomme husdyrbrugenes særlige behov for flexibilitet fastsætter den længst mulige frist, det er formuleret således: ”Her kan der tages afsæt i den længste periode, som reglerne i dag giver mulighed for (5 år til iværksættelse og 1 år til at gøre projektet færdigt)”. Det er ikke klart, hvilke regler, der her henvises til – men det bør dække over en vurdering af, hvad der er foreneligt med EU retten på dette område. Men hvis dette er et robust udgangspunkt, så skal projektet være færdig 6 år efter afgørelsen er meddelt/lovforslaget er vedtaget. Det betyder, at hvis lovforslaget vedtages i april 2022, så skal det være afsluttet og klar til ibrugtagning april 2028, men efter de skitserede planer er det færdigt 2031.	
Lovforslagets almindelige bemærkninger Afsnit 3. 5.1. Miljømæssige vurderinger og supplerende miljømæssige vurderinger Gældende ret side 24- 26	Det fremgår af dette afsnit (side 26), at væsentlighedsvurderinger og konsekvensvurderinger efter habitatdirektivets regler indgår i en miljøkonsekvensrapport. Der mangler imidlertid oplysning om, at også vurderinger af projektets overensstemmelse med vandplanlægningen og havstrategien skal fremgå af miljøkonsekvensrapporten. Det foreslås derfor, at afsnit om lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen i afsnittet 3.6.1. om forholdet til anden lovgivning (side 30) flyttes til afsnit 3.5.1. og suppleres med oplysninger om den bindende virkning af vurderingerne i forhold til vandplanlægningen og havstrategien, jf. indsatsbekendtgørelsens § 8 og havstrategilovens § 18.	DBS
Lovforslagets almindelige bemærkninger Afsnit 3.5.6. Forholdet til anden lovgivning Transportministeriets overvejelser Side 31-32	Side 31 nederst og side 32 øverst er der redegjort for vurderingen af projektets overensstemmelse med den beskyttelse af områder og arter, der følger af habitatdirektivet, men der mangler redegørelse for vurderingen af projektets overensstemmelse med henholdsvis vandplanlægning og havstrategi.	DBS

Bilag 1

Lovforslagets almindelige bemærkninger Afsnit 3.5.6. Forholdet til anden lovgivning Transportministeriets overvejelser Side 33, nederst	Det fremgår af forslaget, at ”Hvor bestemmelserne i de nævnte love indeholder skønsmæssige beføjelser, og hvor der efter disse kan tages hensyn til bygherrens interesser og samfundets interesser i et givent projekt, er det den generelle vurdering, at hensynet til projektet kan indgå med betydelig vægt.” Det bør tilføjes sætningen ”hvor dette er foreneligt med relevant EU lovgivning”, således at det tydeliggøres, at denne vægtning af kriterier ikke påvirker f.eks. vurderingerne af afgørelsernes overensstemmelse med vandplanlægning efter de regler, der implementerer vandrammedirektivet.	DBS
Lovforslagets almindelige bemærkninger Afsnit 4 Konsekvenser for opfyldelse af verdensmålene, Side 37	Der mangler redegørelse for projektets betydning for klimaindsatsen (verdensmål 13). Ved redegørelse for projektets forhold til verdensmål 14 og 15 livet i havet og på land bør det fremgå, at projektet vil blive gennemført i overensstemmelse med gældende vandplanlægning og havstrategi.	DBS
Lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 9, Miljø- og naturmæssige konsekvenser		
Afsnit 9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Underafsnittene i dette hovedafsnit bør tilføjes afsnit med de samlede vurderinger af henholdsvis overensstemmelse med havstrategien (et resume med udgangspunkt i MKRs kapitel om vurderingerne af overensstemmelse med havstrategien) og overensstemmelse med vandplanlægningen (et resume af vurderingerne, når de foreligger) – svarende til vurderingerne af påvirkning af Natura 2000 områderne i afsnit 9.14	KILUN
Afsnit 9. 8 Vandkvalitet		
Afsnit 9.8.2 Konsekvenser i anlægsfasen	Vurderingen af frigivelse af miljøfarlige forurenende stoffer (MFS) og påvirkningen af vandkvaliteten er foretaget (ligesom i MKR) ved at sammenholde med klapvejledningens aktionsniveauer. MST gør opmærksom på, at disse gælder for klapning, hvilket ikke er relevant for etablering af Limfjordsforbindelsen. Påvirkningen med MFS skal i beskrivelser og vurderinger vurderes i forhold til	MOBRO

Bilag 1

	gældende miljøkvalitetskrav, jf. bekendtgørelse nr. 1625 af 19. december 2017 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.	
Afsnit 9.8.2 Konsekvenser i anlægsfasen	Generelt vurderer MST, at vurderingerne for påvirkningerne ved frigivelse /udledning af MFS i MKR er uklare og dermed ikke fyldestgørende. Der er i MKR (visse steder) uklarhed om betydningen af, at MFS er et kvalitetselement ved vurdering af henholdsvis økologisk tilstand (specifikke stoffer med nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav) og kemisk tilstand (EU prioriterede stoffer med EU fastsatte miljøkvalitetskrav). Der er endvidere ikke redegjort fyldestgørende for, om alle relevante stoffer (MFS) er medtaget i MKR's beskrivelser og vurderinger fx er oliestoffer nævnt overordnet, men der er ingen konkrete oplysninger om PAH-forbindelser i vejvandet.	MOBRO
Afsnit 9.8.2 Konsekvenser i anlægsfasen	Generelt savnes (ligesom i MKR) en adressering af NOVANA-overvågningsstationer, som kan blive berørt af projektet. MST oplyser, at der er flere NOVANA-stationer, herunder ålegræstransekter i nærheden af projektområdet.	MOBRO
Afsnit 9.8.3 Konsekvenser i driftsfasen	Der mangler ligesom i MKR mere konkrete vurderinger af udledninger af MFS, herunder eventuelle overskridelser af gældende miljøkvalitetskrav. Hvis der forudsættes udledningstilladelser, der sikrer overholdelse af miljøkvalitetskrav for MFS og vurderinger af udledningernes forenelighed med vandplanlægning, skal dette fremgå, således at det er tydeligt, at der ikke er en endelig vurdering af det foreslåede projekts forenelighed med vandplanlægningen.	MOBRO
Afsnit 9.9.1 Eksisterende forhold	Teksten vedr. ålegræs herunder forekomst, udvikling og dybdeudbredelse er forholdsvis detaljeret (kopi fra MKR). Afsnittet beskriver, at vurderinger er foretaget ift. tre forskellige konstellationer (marin bundflora generelt, N2000 og vandområdeplaner). Der mangler imidlertid en tilsvarende detaljeret beskrivelse af kvalitetselementets ålegræssets ift. miljømål og tilstand og påvirkningen heraf – og dermed overensstemmelse med vandplanlægningen. I det selvstændige afsnit om overfladevand ift. vandområdeplaner (9.15 Overfladevand) beskrives alene den samlede økologiske tilstand, men ikke for kvalitetselementet ålegræs, som skal belyses. Der mangler derfor mere konkrete beskrivelser og vurderinger i forhold til vandplanlægning, svarende til niveauet for beskrivelser og vurderinger af N2000 områder og strengt beskyttede arter.	MOBRO

Bilag 1

Afsnit 9.10 Marin bundfauna	Lovforslaget skal beskrive og vurdere forholdene for kvalitetselementet bundfauna svarende til hvad, der skal beskrives og vurderes for kvalitetselementet ålegræs jf. ovenstående.	MOBRO
Afsnit 9.15. Overfladevand		
Afsnit 9.15.2 og 9.15.3. Konsekvenser i anlægsfasen og i driftsfasen	De ganske omfattende og detaljerede vurderinger af påvirkningerne af de målsatte vandløb i MKR er opsummeret i udkast til lovforslag. Men det gælder både for MKR og for teksten i udkast til lovforslag, at konsekvenserne af projektets påvirkning af vandløb alene er vurderet efter de retningslinjer, der gælder for vurderinger af konsekvenser efter reglerne for VVM af projekter. Sammenfattende redegørelser for påvirkningernes konsekvenser for de målsatte vandløbs aktuelle tilstand og mulighed for målopfyldelse mangler imidlertid i MKR, og det er derfor ikke umiddelbart muligt at konkludere, om der i denne sammenhæng faktisk er overensstemmelse mellem projektet og vandplanlægningen for de berørte målsatte vandløb.	DBS/NAVGO
Afsnit 9.15.2 Konsekvenser i anlægsfasen, s. 70 ff.	I fortsættelse af ovenstående kommentarer: Det gælder generelt, at beskrivelser og vurderinger af forholdet mellem påvirkninger af målsatte overfladevandsområder og vandplanlægningen skal afspejle en mere konkret tilgang for de enkelte kvalitetselementer og projektets betydning herfor. Projektet skal vurderes i forhold til indsatsbekendtgørelsens bestemmelser om, at tilstanden ikke må forringes og målopfyldelse ikke hindres. Dette gælder for de enkelte kvalitetselementer, der beskriver den økologiske tilstand (rodfæstet vegetation, klorofyl, bundfauna og nationalt specifikke stoffer) og den kemiske tilstand (EU prioriterede stoffer). Disse vurderinger af projektet skal også afspejles i bemærkninger lovforslaget, idet der generelt er valgt et forholdsvis detaljeret og beskrivende niveau. For vandområde 235 Nibe Bredning og Langerak er der alene oplyst om tilstand, og der savnes oplysninger om miljømål, ligesom det er angivet for de målsatte vandløb og søer. ovenfor i lovbemærkningerne. Bemærk, at i MKR for projektet skal der vurderes i forhold til ålegræs dybdeudbredelse og ikke kun den arealmæssige påvirkning, idet kvalitetselementets tilstand vurderes i forhold til udbredelse af dybdegrænsen for ålegræs/rodfæstede bundplanter.	MOBRO

Bilag 1

Afsnit 9.15.2, side 71 nederst	Det fremgår, at påvirkningen af Klostereng Lergrav i forbindelse med anlægsarbejdet vurderes at være "begrænset". Miljøkonsekvensrapporten mangler en dokumentation/vurdering af, om denne "begrænsede" påvirkning medfører en risiko for tilstandsforringelse og/eller risiko for manglende målopfyldelse i den målsatte sø Klostereng Lergrav. En sådan vurdering skal foretages for de enkelte biologiske kvalitetselementer samt de understøttende fysisk-kemiske og hydromorfologiske kvalitetselementer og være begrundet. Det er denne vurdering af forholdet til vandplanlægningen, der derefter skal opsummeres i lovforslagets bemærkninger	CASRI
9.15.3 Konsekvenser i driftsfasen	Af lovforslaget fremgår, at konsekvensen af udledning af vejvand til målsatte vandløb er vurderet at være moderat og samlet set ikke kan forhindre målopfyldelse for de målsatte vandløb. Det fremgår imidlertid af MKR (s. 404), at udledningen til mindre grøfter kan medføre erosion og medføre tilføjelse af sediment til de målsatte vandløb, hvilket potentielt kan forringe de målsatte vandløb. Der fremgår derudover af MKR (s. 405), at det anbefales, at udføre en nærmere vurdering af de hydrauliske forhold, når de konkrete udledningspunkter kendes. Dertil, at hvis det viser sig nødvendigt, at udledningen fra bassinerne kan reduceres yderligere end det anførte 1 l/s/ha*, ved at anlægge større bassiner. Det bør af lovforslaget fremgå: - At udledningen fra bassiner maksimalt vil forekomme med 1 l/s/*ha - At vurderingen af hydrauliske forhold udarbejdes pba. placering af konkrete udledningspunkter - Udledningen reduceres yderligere end 1 l/s/ha* i det tilfælde, at grøfternes kapacitet vurderes mindre end dette Ovenstående med henblik på at sikre mod tilstandsforringelse i de målsatte vandløb.	NAGVO
	Af MKR fremgår redegørelse for påvirkning af vandløbene som følge af saltning af motorvejen, herunder hvilke tiltag der implementeres for at afværge effekten. Redegørelsen bør opsummeres og fremgå af lovforslaget.	NAGVO

Bilag 1

Afsnit 9.17 Geologi og grundvand s. 75 ff	MKR er mangelfuld, da den ikke indeholder vurderinger af påvirkning af grundvandsforekomsternes tilstand og deres mulighed for målopfyldelse. Disse vurderinger mangler således også i udkastet til lovforslag.	CHBCL
Afsnit 10. Forholdet til EU retten Afsnit 10.4 Vandrammedirektivet s. 89	Der er her anført følgende: ”Det er i miljøkonsekvensrapporten vurderet, at der ikke umiddelbart synes at være nogle væsentlige konflikter vedrørende vandløb, omfattet af vandplanlægningen, på strækningen. Dette afklares og håndteres i nødvendigt omfang endeligt ved detailprojekteringen. Anlægsprojektet går primært igennem områder med særlige drikkevandsinteresser. I forbindelse med detailprojekteringen vil der blive udført supplerende undersøgelser med henblik på at dokumentere, at eventuel grundvandssænkning i forbindelse med etablering af projektet ikke påvirker drikkevandsindvindingen eller de berørte grundvandsforekomsters tilstand.” Vurderingerne er ufuldstændige, påvirkning af de målsatte kystvande og søer er ikke nævnt. Der er efter MSTs vurdering heller ikke grundlag i MKR for at konkludere, som det er sket i de 2 afsnit.	DBS

Bilag 1

Brevdato	25-01-2022
Afsender	Nana Amalie Harbo (Sagsbehandler, Erhverv)
Modtagere	Christina Lea Hoff Johansen (Sagsbehandler, Landskab og Skov)
Akttitel	Sv: Intern bestilling - bemærkninger til miljøkonsekvensrapporten for den 3. Limfjordsforbindelse - Frist den 7. februar 2022 kl. 12.00
Identifikationsnummer	4479503
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Nana Amalie Harbo
Vedlagte dokumenter	Aktdokument
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	10. feb 2022